

Handläggare
Nina Mörman Aldunge
Telefon: 08 50825006**Till**
Socialnämnden

Svar på skrivelse gällande ensamkommande asylsökande barn som försvinner

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Peter Svensson
TF förvaltningschefAlexandra Göransson
Avdelningschef

Sammanfattning

Andrea Ström m fl. (M), Frida Johansson Metso m fl. (Fp), Stina Bengtsson (C) och Sofia Modigh (Kd) önskar i en skrivelse till socialnämnden få svar på hur förvaltningen handlägger och hanterar ensamkommande barn som avviker i Stockholm.

Insatser till skydd för barn och unga som far illa omfattar alla barn oavsett legal status i landet. Det innebär att alla barn och ungdomar i Sverige omfattas av samma skyddslagstiftning oavsett om de har vårdnadshavare eller inte.

Sedan 2015-01-01 har Socialjouren ansvar för det initiala mottagandet för ensamkommande barn. Socialjouren tar emot alla anvisningar från Migrationsverket och tar emot ankomstbarn som kommer till Socialjouren och vill söka asyl.

Hittills i år har Socialjouren tagit emot 212 ankomstbarn och av dessa har åtta barn, där utredning inletts och journal upprättats, avvikit. Fyra ärenderapporter finns avseende avvikna ankomstbarn där försvinnandet skett innan utredning kunnat påbörjas, och barnet heller inte kommit till Socialjouren.

Från förvaltningens boenden för ensamkommande flyktingbarn har tre ungdomar avvikit. Förvaltningen har inga samlade uppgifter om hur många barn som avvikit, då stadsdelsförvaltningarna även placerar barn på institutioner utanför stadens boenden.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats inom Socialtjänstavdelningen och behandlats i förvaltningsgruppen.

Bakgrund

Andrea Ström m fl. (M), Frida Johansson Metso m fl. (Fp), Stina Bengtsson (C) och Sofia Modigh (Kd) önskar i en skrivelse till socialnämnden få svar på hur förvaltningen handlägger och hanterar ensamkommande barn som försvinner i Stockholm.

Upprinnelsen till skrivelsen är att flera hjälporganisationer uttryckt oro över barn som försvinner. Även om barnen försvinner ”frivilligt” måste samhället försäkra sig om att det inte finns någon annan förklaring till barnens försvinnande. Barnen som försvinner blir ofta en fråga som faller mellan olika myndigheters ansvar och författarna till skrivelsen önskar svar på:

- Hur socialförvaltningen arbetar förebyggande för att inget barn ska kunna försvinna
- Vilka rutiner socialförvaltningen har om ett barn skulle försvinna
- Hur många barn tror socialförvaltningen har försvunnit i Stockholm de senaste åren och
- Vilka är de vanligaste orsakerna till att barn försvinner.

Ensamkommande asylsökande barn

Med ensamkommande barn menas att barnet har kommit till Sverige utan föräldrar eller någon annan medföljande legal vårdnadshavare. Sverige har ratificerat FN:s konvention om barnets rättigheter och förvaltningen behandlar alla barn och unga på samma sätt oavsett om det rör sig om ensamkommande barn eller inte. Ensamkommande asylsökande barn omfattas således av samma skyddslagstiftning som andra barn i Sverige.

Socialjourens ansvar

Ensamkommande asylsökande barn är, enligt lagen om mottagande av asylsökande (LMA), barn under 18 år som vid ankomsten till mottagarlandet är skilda från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt in i föräldrarnas ställe.

Socialjouren har sedan 2015-01-01 ansvar för det initiala mottagandet för ensamkommande asylsökande barn. Till Stockholm kommer barnen genom anvisningar från Migrationsverket och genom att på plats i Stockholm söka asyl, s.k. ankomstbarn.

Socialjourens initiala ansvar för ensamkommande asylsökande barn innebär att stadens mottagande finns på Socialjouren och att den initiala handläggningen av ankomstbarnen sker på ett likvärdigt sätt i staden. I arbetet ingår att ha ett nära samarbete med Migrationsverket och polisen och ett kontaktnät är under uppbyggnad med olika samverkanspartners.

Ensamkommande asylsökande barn i Stockholm

De flesta barn som kommer ensamma till Sverige, utan vuxen vårdnadshavare, söker asyl. Under året har Socialjouren t.o.m. juli månad tagit emot 212 ankomstbarn och 365 anvisningar från Migrationsverket avseende ensamkommande asylsökande barn.

Det finns också barn och unga som befinner sig i Stockholm som har fått avslag på asylansökan, eller som inte söker asyl och som befinner sig här utan uppehållstillstånd. Gemensamt för barnen och ungdomarna, oavsett om de söker asyl eller inte, är att de kan befinna sig i en utsatt situation.

Socialförvaltningens arbete med ensamkommande asylsökande barn

Socialförvaltningens arbete med ensamkommande asylsökande barn sker på Socialjouren genom det initiala mottagandet, inom förvaltningens boenden för ensamkommande asylsökande barn och genom Ungdomsjouren inom Framtid Stockholm som kan komma i kontakt med målgruppen i sitt uppsökande arbete i riskmiljöer.

Ensamkommande barn/ungdomar som har sökt asyl i Sverige och anvisas från Migrationsverket

I Socialjouren uppdrag ingår ansvaret för det initiala mottagandet av ensamkommande asylsökande barn i Stockholm. Det innebär att Socialjouren tar emot alla anvisningar från Migrationsverket på barn/ungdomar som har sökt asyl i Sverige och anvisats till Stockholm.

Migrationsverket har meddelat att alltfler ensamkommande asylsökande barn kommit till Sverige under det första halvåret 2015 och att ökningen är 85% jämfört med samma period under förra året. Migrationsverket har därför meddelat att man från och med vecka 29 (13-19 juli) börjat anvisa ensamkommande barn som söker asyl enligt steg 4 i de anvisningsprinciper som tagits fram.

Anvisningsprincipernas fyra steg:

1. Migrationsverket anvisar en kommun där barnet har eller anses ha en viss anknytning.
2. Om barnet saknar anknytning anvisar Migrationsverket en kommun som har överenskommelse om mottagande och har en ledig plats
3. Om de två första stegen inte är aktuella anvisar Migrationsverket
 - kommun som saknar överenskommelse om mottagning
 - kommun som har överenskommelse men har inte påbörjat mottagande
 - kommun som har färre överenskomna asylplatser än kommunens fördelningstal.
4. Migrationsverket anvisar samtliga kommuner utifrån samma faktorer som styr fördelningstalen.

Barn/ungdomar som har anknytning enligt steg 1 anviseras till aktuell stadsdelsförvaltning av Socialjouren. Om barnet saknar anknytning enligt steg 2 går avisering via Socialjouren till den stadsdelsförvaltning där ett boende med ledig plats ligger enligt gällande avtal med Migrationsverket. Anvisningar av barn/ungdomar enligt steg 3 och 4 sker via Socialjouren till stadsdelsförvaltning enligt turordningsprincipen. Det är därefter stadsdelsförvaltningarnas ansvar att utreda barnets/ungdomens behov och placera ungdomen i en lämplig boendeform.

Ensamkommande barn/ungdomar som söker asyl vid ankomst till Stockholm

Ankomstbarn som söker asyl i Stockholm kan komma till Socialjouren antingen själva på eget initiativ eller från polis alternativt Ungdomsjouren.

Socialjouren hjälper barnet/ungdomen att kontakta Migrationsverket, informerar om asylprocessen, utreder barnets/ungdomens behov av stöd och boende och ansvarar för att placera barnet/ungdomen i avvaktan anvisning från Migrationsverket. I dessa fall behåller Socialjouren ansvaret till anvisning från Migrationsverket kommer.

Ensamkommande asylsökande barn som avviker

Det kan finnas flera orsaker till att ensamkommande asylsökande barn avviker. Ibland avviker barnen/ungdomarna för att de vill bo i en annan kommun än dit anvisningen skett. En annan anledning kan exempelvis vara rädsla för att bli utvisad efter avslag på

asylansökan. Andra avviker för att de inte trivs i familjehemmet eller på boendet och inte tror sig kunna påverka sin situation.

Socialförvaltningen har ingen samlad bild av hur många ensamkommande asylsökande barn som inte har kontakt med Migrationsverket eller ansvarig socialtjänst som uppehåller sig i Stockholm. Stockholms stad socialjour arbetar enbart med barn som de får kännedom om, genom avisering från Migrationsverket, genom anmälan från allmänhet eller polis eller genom att barnen/ungdomarna själva söker stöd på Socialjouren

Ankomstbarn kan avvika innan utredning hinner göras av Socialjouren alternativt innan de får en anvisning från Migrationsverket

Socialjouren gör en utredning när ankomstbarnen kommer till Socialjouren och ansvarar för en placering av barnet/ungdomen utifrån dennes individuella behov i avvaktan anvisning från Migrationsverket.

Om Socialjouren bedömer att ett barn riskerar att fara illa initieras ett omedelbart omhändertagande enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) för att säkerställa att barnet/ungdomen får skydd och behövlig vård/omvårdnad.

Socialjourens rutin är att ett omedelbart omhändertagande enligt LVU ska initieras om en ungdom avviker från Socialjouren och vårdnadshavare inte har kunnat identifieras. Ett omedelbart omhändertagande kan även användas vid risk för att ungdomen ska avvika, även om barnet inte kunnat identifieras. Efter beslut om omedelbart omhändertagande enligt LVU görs en begäran om handräckning av polis och signalement bifogas för att underlätta polisens eftersökningar.

Om barnet/ungdomen avviker efter Socialjourens placering på ett boende görs en polisanmälan, signalement lämnas och Migrationsverket underrättas. Ärendet hålls aktuellt av Socialjouren som kan initiera ett omhändertagande med stöd av LVU och begära handräckning om ungdomen befaras fara illa.

Socialjouren har ansvar för barnet/ungdomen i avvaktan Migrationsverkets anvisning. Hittills i år har Socialjouren haft kontakt med åtta ankomstbarn, där utredning inletts och journal upprättats, som har avvikit. Fyra ärenderapporter finns avseende barn som avvikit innan utredning kunnat påbörjas, och barnet heller inte anlant till Socialjouren.

Ensamkommande asylsökande barn som avviker efter anvisning från Migrationsverket

Barnet/ungdomen kan avvika när de är på väg till anvisningskommun eller har placerats av anvisningskommun. Anvisningskommunen har ansvar för barnet/ungdomen från och med dagen för anvisningen. Om barnet vistas i Stockholm och far illa kan Socialjouren agera för ett omedelbart omhändertagande om anvisningskommunen inte gör det. Om staden är anvisningskommun ansvarar aktuell stadsdelsförvaltning för barnet/ungdomen under kontorstid och Socialjouren för akuta insatser under icke-kontorstid.

Förvaltningens asylboenden har rutiner som de följer dels när det finns oro för att ett barn ska avvika dels när ett barn har avvikit. Vid oro att barn/ungdom ska avvika tas kontakt med ungdomens gode man. Om ungdomen har avvikit gör gode mannen eller boendet en efterlysning av ungdomen hos polisen.

Socialförvaltningens egna asylboenden eller familjehem har uppgivit att tre ungdomar avvikit under årets första månader. Samtliga ungdomar har meddelat boendet att de avser att resa vidare eller tillbaka till Italien respektive Belgien.

Förvaltningen har inga samlade uppgifter om hur många barn som avvikit, då stadsdelsförvaltningarna även placerar barn på institutioner utanför stadens boenden.

Ungdomsjourens och polisens uppsökande arbete

Det finns ett stort antal barn som vistas i stadens offentliga miljöer kvälls- och nattetid. Bland dessa finns både ensamkommande flyktingbarn som fått en kommunanvisning och sedan avvikit och sådana som ännu inte har sökt asyl. De kan ha en social och/eller psykiatrisk problematik redan innan de anländer till Sverige, vilket gör att de blir extra sårbara i en riskmiljö. Ungdomsjouren arbetar uppsökande på utsatta platser i staden och samarbetar med polisens uppsökare.

Eftersökning av flyktingbarn som avvikit sker genom Ungdomsjouren och polisens uppsökare efter polisanmälan vid försvinnande och efter begäran om handräckning vid LVU-beslut. Påträffas ungdom i riskmiljö av polis eller ungdomsuppsökare och vårdnadshavare inte kan identifieras, ungdomen befaras fara illa och/eller vara utsatt för trafficking m.m. kopplas Socialjouren in för

bedömning om ungdomen behöver skydd och kan omhändertas enligt LVU.

Socialnämnden beslutade i samband med tertialrapport 1 2015 att utöka det uppsökande arbetet med en heltidstjänst riktad mot ensamkommande flyktingbarn som vistas i offentliga miljöer och att detta arbete ska ske i nära samarbete med polisens särskilda grupp för ensamkommande flyktingbarn. Detta kommer att förstärka det uppsökande arbetet gentemot målgruppen och troligtvis leda till att fler barn/ungdomar framöver kommer att påträffas och få lämpliga insatser från socialtjänsten.

Förebyggande arbete

Socialjourens initiala mottagande av alla ensamkommande flyktingbarn i staden innebär att ett specialiserat och likvärdigt mottagande av ankomstbarn sker. Tydlig information lämnas till barnen/ungdomarna om asylprocessen före placering. Stadens boenden för ensamkommande asylsökande barn arbetar också aktivt för att barnen/ungdomarna ska få ett bra mottagande, ett anpassat stöd och en realistisk bild av asylprocessen och vad det innebär att bo i Sverige.

Enligt Migrationsverket har årligen cirka 300 ensamkommande asylsökande flickor och pojkar avvikit i Sverige de senaste åren. Länsstyrelsen i Stockholm har tagit initiativet till ett nätverk i Stockholms län där Stockholms stad ingår tillsammans med bland andra Migrationsverket, Kommunförbundet Stockholms län, Polismyndigheten, Rädda Barnen, Stockholms Stadsmission och Sigtuna kommun ingår. Målet är att myndigheternas och andra aktörers arbete vid misstanke om ett avvikande ska bli mer samordnat, proaktivt och effektivt. Dessutom ska nätverkets arbete stärka det förebyggande arbetet och göra de olika aktörernas roller och ansvar tydligare.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen förslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.